

Pozdravni nagovor dr. Igorja Bizjaka, direktorja Urbanističnega inštituta Republike Slovenije

Spoštovana predsednica, spoštovane kolegice in kolegi!

Podnebne spremembe! Tema, o kateri se govori zadnjih deset let ali celo več. V začetku je bilo okoli podnebnih sprememb veliko dvoma, čeprav je njihov obstoj znanstveni konsenz. Powell^[1] navaja, da je bilo med pregledanimi 13.950 znanstvenimi članki o podnebjju, objavljenimi med letoma od 1991 do 2012, samo 23 takih, ki so zavračali globalno segrevanje in posledične podnebne spremembe, 99,84 % teh pa je oboje potrdilo. Vseeno pa je dvomljivcev veliko. Tudi pri nas je dvom v obstoj podnebnih sprememb v dveh knjigah opisal Mišo Alkalaj^[2, 3]. Dvomi, da je ogrevanje ozračja posledica človeških izpustov toplogrednih plinov, če se je podnebje tudi že enako ogrevalo ob koncu 19. stoletja, ko še ni bilo avtomobilov, hladilni-kov, klimatskih naprav ipd. in je na Zemlji živelo veliko manj ljudi kot danes. Med drugim zagovarja tudi teorijo o mali ledeni dobi. Globalno segrevanje povzroča dvig temperatur in taljenje ledu na severnem tečaju, kar prispeva k dvigu morske gladine in vpliva na oceanske tokove, kot je Zalivski tok. Ta tok, ki prinaša toplo vodo v Severno Evropo, se lahko zaradi povečane količine sladke vode, ki nastaja ob taljenju ledenikov, upočasni ali spremeni, kar bi kljub globalnemu segrevanju lahko povzročilo ohlajanje Evrope. To bi lahko privedlo do podnebnih sprememb, podobnih tistim v mali ledeni dobi, ko so bile zime ostrejšje. Čeprav globalno segrevanje prinaša tveganja, lahko vpliva tudi na regionalne podnebne spremembe.

Prej opisana teorija je seveda zelo mogoča in bo, če pride do nje, spremenila vremenske vzorce, ki so že zdaj spremenjeni. Iz zime gremo takoj v poletje in iz poletja v zimo. Pomladi in jeseni skoraj ni več. Padavine so močnejše in bolj zgoščene v določenih mesecih, kot bi imeli monsunsko podnebje. Tudi zima ni več taka, kot je bila. Tako da z gotovostjo lahko rečemo, da se je podnebje spremenilo in se še spreminja. To pa v naše okolje, prostor, za katerega smo kot prostorski načrtovalci odgovorni, prinaša velike izzive, ki jih moramo reševati z integracijo trajnostnih praks in prilagoditvenih ukrepov, ki zmanjšujejo vplive podnebnih sprememb ter povečujejo odpornost mest, naselij in podeželja. Ključni pristopi lahko vključujejo:

- zeleno infrastrukturo: uvajanje zelenih površin, parkov, zelenih streh in urbanih gozdov pomaga uravnavati temperaturo in zmanjšuje učinke toplotnih otokov v mestih;
- trajnostno rabo zemljišč: spodbujanje zgoščene gradnje, preprečevanje širjenja urbanih območij in varstvo naravnih habitatov zmanjšujejo negativne vplive na okolje;

- obvladovanje poplav in ekstremnih vremenskih dogodkov: načrtovanje vključuje ukrepe za zaščito pred poplavami, sušami in ekstremnimi vremenskimi razmerami, kot so vzpostavitev zadrževalnikov vode, naravnih vodnih območij in sistemov za obvladovanje odpadnih voda;
- uvajanje energetskih rešitev: spodbujanje rabe obnovljivih virov energije in energetsko učinkovitih zgradb zmanjšuje emisije in obremenitev z viri;
- prilagoditveni standardi: uporaba standardov, kot sta ISO 37120 (trajnostni razvoj skupnosti) in ISO 14090 (prilagajanje podnebnim spremembam), omogoča sistematično spremljanje vplivov podnebnih sprememb in pripravo strategij za učinkovito prilagajanje.

S tem celovitim pristopom lahko prostorsko načrtovanje postane orodje za krepitev odpornosti in prilagoditev na podnebne spremembe.

Hvala!

.....
Dr. Igor Bizjak, direktor
Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Ljubljana
E-pošta: igor.bizjak@uirsi.si

Viri

^[1] Powell, J. L. (2013): *Consensus: 99.84 % of peer-reviewed articles support the idea of global warming*. Dostopno na: <https://web.archive.org/web/20130610150013/http://thecontributor.com/why-climate-deniers-have-no-scientific-credibility-one-pie-chart> (sneto 5. 10. 2024).

^[2] Alkalaj, M. (2010): *Podnebna prevara*. Ljubljana, Orbis.

^[3] Alkalaj, M. (2012): *Zelene laži*. Ljubljana, Orbis.